

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

De Virtute Religionis, Et Ei Annexis; Continens quatuor Tractatus
Theologiae Moralis praecipuos. Primus, in ordine decimusquartus, de
Iuramento, & Adiuratione. Secundus, de Voto. Tertius, & charior Authori,
de statu Religioso. Quartus, de vitiis oppositis Religioni

**Castro Palao, Fernando de
Lugduni, 1669**

An voto Religionis satisfacias Episcopatu assumpto. punct. 6.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76572](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76572)

rimonia. *Disp. 33. n. 15. & Disp. 35. n. 30. & in plures Lellius lib. 2. cap. 41. dub. 5. n. 47. in 2. edit.*

4. Si votum religionis emittatur post matrimonium consummatum distinguendum est; an fuerit emissum ex licentia coniugis, vel absque illa, an impendatur tempore matrimonij, vel obligatione ipsius dissoluta? Si ex licentia coniugis fuerit emissum obligabit ad sui executionem servatis conditionibus a iure praescriptis eo casu, quo vnus ex coniugibus religionem ingreditur: quia est votum de re licita. At si hae conditiones non seruentur. Licentia data nullius est momenti, quoad voti obligationem indicandum est de illo voto, ac de voto religionis emisso sine licentia coniugis. Sanch. lib. 9. de matrim. *disp. 36. num. 1. Lellius lib. 2. cap. 41. dub. 5. numero 47.* Quod si votum religionis emittatur absque licentia coniugis impendendum tamen tempore dissoluti matrimonij, vel diuortij, elatum est validum esse, & obligatorium: Quia est de re omnino licita, & honesta, qualis est religionis ingressus tempore habili. Sanchez lib. 9. de matrim. *disp. 35. num. 12. Lellius lib. 2. c. 41. dub. 5. num. 47.* Si vero emittatur impendendum absque coniugis consensu tempore quo matrimonij obligatio in sua vi persistit. Suarez *rom. 3. de Relig. lib. 4. cap. 5. numero 3.* Censet validum esse, & obligare ad religionem coniugis postea consentiente, vel ea defuncta. Moneatur quia res promissa, scilicet religio honestissima est, estque modus sub quo promittitur, facit inuisibilis Ergo sublato illo modo promissum obligat: Quia vile per inutile non vitatur. Deinde quia qui obligatur ad religionem sine consensu coniugis, a foriori obligabitur illa consentiente, vel defuncta. At verius est rae votum nullum esse, nulla neque inducere obligationem: quippe est de re illicita, & impossibili. Nam licet assumptio religiosi status ex se licita sit, & honesta; atamen facta a coniuge ab eius consensu illicita est, & impossibilis; si ergo per illud votum non religio absolute promittitur, sed sub ea circumstantia, plane est promissio de re iniqua, & impossibili, sicut si coniux alteri coniugi promitteret relationes recipere, tempore quo ab Ecclesia sunt prohibita, promissio nulla esset. Regula vero vile per inutile non vitatur, intelligi debet, quando ad iniucem separantur; scilicet si nihil ex re promissa vtile remanet: Sic tanquam certum tradit Sanch. lib. 9. de matrim. *disp. 35. num. 12. Lellius lib. 2. c. 41. dub. 5. num. 47. in 2. edit. Bonac. tom. 2. disp. 4. q. 2. punct. 5. §. 6. num. 8.* Et satis colligitur, ex *equi. an. cap. placet. de consensu coniugum.* Verum si votum emittatur de religione assumenda absolute, validum erit. Quia dum contractum non constat, praesumendum est emitti pro tempore habili: Haec enim praesumptio & facit valori actus, & culpam a voto excludit. Sanch. lib. 9. de matrim. *disp. 35. n. 13. Suarez. rom. 3. de Relig. lib. 4. cap. 5. num. 2.* Qualiter autem hoc votum religionis dirimat spontanea tract. de matrim. dicendum est.

PUNCTUM VI.

An voto Religionis satisfaciatur Episcopatu assumpto?

SUMMARIVM.

1. Proponitur dubitandi ratio.
2. Voto religionis non sit satis assumptione Episcopatus.
3. Conuenitur sinistra interpretatio ad textum in c. per tuas, de voto, quam adhibet Henriquez, & alij.
4. Voto religionis ligatus peccat grauius, si Episcopatum accipiet.
5. Ligatus voto religionis acceptans Episcopatus collationem, obligatus est petere a Pontifice licentiam renunciandi.
6. An tenearis petens licentiam votum manifestare? Negat Sanch.
7. Verius est oppositum.
8. Fit satis contrariis.
9. Potest hic Episcopus voti religionis dispensationem petere.

1. Ratio difficultatis est, quia Episcopatus est status perfectior statu religioso, vt omnes Doctores tradunt, & latissime probat Suar. *rom. 3. de Religione, lib. 1. c. 15. 16. & principiis 18.* Et colligitur satis ex *licet de Regularibus c. veniens de iureiur.* Sed votum non infringit qui in melius commutat, & peruenit 2. de iureiurando. Ergo non violat votum religionis qui illud in assumptionem Episcopatus commutat; sicut non violat votum laxioris religionis, qui strictiorem ingreditur, neque votum strictioris qui professionem facit in laxiori: Sic docent Abbas, Henriquez, Anon. in c. per tuas de voto, probabile censet Henric. lib. 10. de Sacram. ordinis c. 32. in fine. Tradit expressè Manuel Rodriguez *tom. 2.*

summ. c. 6. num. 6. Eman. Sa verbo Episcopus num. 2. in verbaque edit.

2. Ceterum omnino tenendum est voto religionis non satisfieri assumptione Episcopatus: Sic docent D. Thom. 2. 2. q. 189. *art. 3. ad 1. & ibi Caiet. Syluest. verbo votum 3. quaest. 9. & verb. Religio 2. q. 20. Azor. 1. p. lib. 11. c. 16. q. 2. & c. 22. q. vlt. Sanch. lib. 4. c. 17. num. 5. Suarez tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 19. n. 9. & segg. Laym. lib. 4. summ. tract. 5. c. 6. q. vlt. & alij plures apud ipsos. Et sumitur manifestè ex c. tuas 10. de voto, vbi de quodam, qui votum solemne religionis fecerat, hoc est in praesentia plurimum, neque suo tempore impleuerat, sed transgressor voti existens ad regiam Ecclesiam Hebenensis vocatus, fuit responderet Innocent. III. ab ipso consultus; si tuam sanare desideras conscientiam regimen resignes Ecclesiam memoratam, ac reddas altissimi vota. Quod si capitulum eiusdem Hebenensis Ecclesiae te postmodum canonicè duxerit eligendum electionem recipere poterit de te factam. Ex cuius textus decisione manifestè colligitur voto religionis non esse satisfactum, siquidem Pontifex supponit conscientiam illius Episcopi laetam existere, & religionem Episcopatus redditioneque voti sanandam esse. Si autem assumptione Episcopatus vt pote status perfectioris, voto religionis fieret satis, nullum votum teneretur Episcopus reddere, sicut non teneretur, qui in melius votum commutat, neque eius conscientia ob hanc commutationem esset laesa.*

3. Neque verum est quod tradit Henric. *d. c. 32. nu. vlt. in comm. liti. & Emanuel. d. c. 6. n. 6.* Pontificem loqui de consilio, non de precepto moti illis verbis. Nos autem tunc discretionem consulimus. Quia repugnat textui supponenti conscientiam Episcopi laetam esse, indigetque citatione; quod dici non potest ob omissionem rei ad consilia Evangelica pertinentis. Quare licet Pontifex consulat; consulit tamen rem alias praecipiam, & iure diuino debitam; tamen ipse nolit positiuo precepto ad eius executionem obligare. Neque item est verum, quod tradit verique Eman. *supra* illam decisionem esse specialiter: quod ille Episcopus non solum votum emiserat in Gratianopolitana Ecclesia habitum suscipiendi, sed etiam in manibus Praelati ipsius Ecclesiae promiserat infra duos menses postquam ab Apostolica sede redisset votum impleturum. Quae promissio, quia videtur homini facta assumptione Episcopatus non commutatur. Non inquam verum est, quia esto in manibus Praelati promiserit infra duos menses votum impleturum, Praelato tamen non promissit, sed Deo. Est etiam Praelato promissit, subintelligenda erat conditio, nisi statum meliorem assumeret, vt in promissione facta alteri de matrimonio contrahendo contingit. Minus bene procedunt Abbas, Anton. & Henriquez, cum dicunt Pontificem consuluisse Episcopatum dimittere, & religionem suscipere, eo quod in peccato mortali transgressionis voti Episcopatum assumpsisset, neque bono zelo, sed ambitione ductus. Nam haec sine vilo fundamento sine excogitata, & contra dispositionem iuris communis nunquam praesumentis delictum, nisi manifestum sit. At in praesenti manifestum non est. Nam esto ante assumptionem fuerit voti facti transgressor, quia tempore signato non impleuit, at illius culpae poenitere poterat, cum Episcopatum assumpsit, si assumptio Episcopatus est voti satisfactio: sicut qui laxiorem religionem promiserat ingressurum infra duos menses, neque impleuit, & postea poenitentia ductus ingreditur strictiorem. Deinde esto concedamus ambitione ductum, & cum peccato mortali illum Episcopatum assumpsisset; non inferitur votum religionis extinctionum non esse assumptione Episcopatus; vt potestatis exercitio; quia ob peccatum mortale valor illius assumptionis non perit, neque casu redditur. Si ergo post assumptionem Episcopatus votum religionis reddendum est, clare inferitur Episcopatu non extingui. Non minus a veritate discedit Hostiensis, & Ioan. Andreas. Assumantes (esto sub dubio) decisionem Pontificis processisse ob conscientiam erroneam illius Episcopi; quia existimabat obligatum esse renunciate Episcopatu, & votum religionis impleere, vel vt alij dicunt ad vitandum scandalum ortum ex transgressionem voti. Quia si id verum esset, potius debebat Pontifex veritatem declarare, & manifestare populo nullam esse obligationem implendi votum, vt pote quod erat sufficienter impletum, quam occasionem praebere confirmandi Episcopum in suo errore, & populum in scandalo. Nam ex hac manifestatione, & declaratione populi scandalum sedabatur, & Episcopus veritatem agnoscebat. Sicut ergo firma decisio illius textus, & nostrae conclusionis veritas assumptione Episcopatus non impleri votum religionis. Ratio vero est, quae simul est solutio contrariae rationis. Nam esto Episcopatus sit status perfectior, quam religiosus. At nemini est perfectius illam assumere (extra casum vigentis necessitatis Ecclesiae. Tum quia supponit assumptionem esse summè perfectum, iuxta illud Pauli. Oportet Episcopum irreprehensibilem esse, &c. Quod de se nemo debet praesumere. Tum ob pericula elationis, quae in illo monere adfunt. Tum quia non est medium ita aptius ad perfectionem propriam, sicut est status

Nonus religiosus. Eaque de causa diximus tract. superiori votum non procurandi Episcopatum, imo neque acceptandi) extra casum obedientiæ, & necessitatis validum esse.

4. Ex his inferitur habentem votum religionis peccare graviter, si Episcopatum acceptet. Vt tradunt Sylvest. Azor. Suar. Sanch. Laym. & alij. præcedenti relati. Quia quantum est ex se redditur impotens exequendi votum, cum iam illius executio non ex propria voluntate tantum, sed ex Pontificia dependeat; siquidem nullus Episcopus exequi votum religionis potest non dimisso Episcopatu, vt tradit Innoc. III. in cap. post translationem, de renuntiatione. Ob indecentiam quæ est, ne magister ex officio in discipulo recento fiat discipulus, & obligatus alios docere, obligeat ab aliis discere, & viam humilitatis inchoare, qui perfectionis culmina proficitur. At nullus Episcopus renuntiare Episcopatu potest absque Pontificis consensu, nisi cum pridem de renuntiatione, c. inter corporalia de translatione Episcopi. Ego acceptando Episcopatum is qui voto ligatus est, absolute redditur impotens exequendi votum, ergo peccat graviter. Hæc procedunt de acceptatione confirmationis, seu collationis, qua verè Episcopatus obtinetur, non de acceptatione electionis, qua non Episcopatus, sed ius ad Episcopatum conceditur, quod ius non impedit religionis ingressum, cum propria voluntate dimitti possit, cap. inter corporalia de translat. Episc. Nihilominus tamen censo in tali acceptatione peccatum esse graue, tum ob periculum acceptandi confirmationem, & se impediri reddendi ad votum. Tum quia iniustus, & iniuria est acceptatio, & præter voluntatem eligentium, quæ statim ex obligatione dimitienda est.

5. Secundo inferitur, ligatum voto religionis, & acceptantem Episcopatus collationem, seu confirmationem obligatum esse petere à Pontifice licentiam renuntiandi Episcopatu; vt votum exequatur. Sic Azor. 1. p. in sit. moral. lib. 11. c. 22. q. vlt. Sanch. lib. 4. in Decalog. c. 17. num. 6. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 20. à n. 1. & sequent. Layman. lib. 4. summ. tract. 5. c. 6. in fine. Quia hæc licentia est medium executioni voti omnino necessarium. Ergo stante obligatione exequendi votum, stat obligatio apponendi media illius executioni necessaria. Dices supra dicto textu in cap. per tuas. Hanc licentiam esse concessam. Sed contra: Quia nullum est verbum, ex quo hæc generalis concessio colligatur. Præterquam quod non expediebat sic concedere sæpe conuenientius sit ob necessitatem Ecclesiæ in Episcopatu assumpto perseverare, quam eo dimisso ad religionem transire; ac proinde oportebat hæc omnia ponderare.

6. Sed est dubium; an talis Episcopus teneatur, cum petit licentiam votum manifestare, si simpliciter petita non conceditur? Negat Sanch. d. c. 17 in fine, & Layman. suprâ. Tum quia cogere delictum commissum in acceptatione Episcopatus manifestare. Tum quia negata licentia renuntiandi Episcopatu suspenditur obligatio voti. Tum quia subditus non tenetur emisso voto de materia superiori subiecta votum declinare, vt præcedenti tractat. diximus, & constat. Nam si Episcopus assumpto Episcopatu votum religionis faceret, non esset obligatus votum manifestare, sed sufficienter satisfaceret, si petita licentia absque voti manifestatione ei denegaretur.

7. Ceterum verius censo obligatum esse votum manifestare, si aliter licentiam obtinere non possit: Sic laudat probat Suar. tom. 3. de Relig. lib. 1. c. 20. à num. 5. Ratio est, quia hæc voti obligatio suspendi non potest, nisi media irritatione, vel dispensatione. Sed dispensatione nunquam voti obligatio suspendi potest, nisi votum cognoscatur, & cognitio causæ, ex qua concedenda est præmittatur, vt latius tract. præcedenti dixi. Irritatio autem directa in præfenti locum non habet, cum illud votum non fuerit emissum tempore subiectionis, indirecta verò irritatio, quæ est quedam dispensatio, quæque consistit in impedienda voti executione; eo quod illius executio Ecclesiæ assumptæ præiudicet, exerceri non potest incognito voto, & ponderato Ecclesiæ præiudicio. Quia enim ratione Pontifex obligationem iuris diuini exequendi votum impedire potest negando renuntiationem Episcopatus, si nullum Episcopatu præiudicium prouenit ex tali renuntiatione, quippe æquè bonus Prælatu est qui præficiatur? Nam sola obligatio regendi Ecclesiam assumptam non videtur præstare sufficientem causam impediendi voti executionem, cum pro voluntate Pontificis tolli possit tradita Ecclesia alteri regenda. At impedire executionem voti independentem à sua voluntate facti non potest Pontifex, nisi causa iusta dispensandi intercedat. Ergo necessariò Episcopus manifestare debet votum, vt irritatio indirecta, seu dispensatio concedatur.

8. Neque obstant contraria ad 1. fateor obligatum esse indirectè assumentem Episcopatum voto ligatum manifestare delictum, quod commissum in voti violatione, & Episcopatus assumptione, quando alia via non potest licentiam ad renuntiantium obtinere, nisi voto antea facto manifestato. Quia

tacitè se ad hanc manifestationem astrinxit, cum ligatus voto Episcopatum assumpsit. Ad 2. concedo negata licentia renuntiandi Episcopatu, voti obligationem suspendi, debet tamen licentia legitime negari; quod non contingit nisi casu quo maius Dei obsequium credatur esse perseuerare in regimine Ecclesiæ assumptæ, quam votum exequi. Ad 3. dico esse maximam differentiam inter votum factum post Episcopatum assumptum, & ante illius assumptionem. Nam post Episcopatum assumptum prælatu sub tacita conditione beneplaciti Pontificis, quo non contentione cessat obligatio. At emissum ante Episcopatum, nullam imbibit conditionem: Eaque de causa Pontifex impedire illius executionem non potest, nisi stante causa sufficienti ad dispensationem. Quod si obicitur maius impedire potest vota vxoris ante matrimonium facta, si materiæ suæ dispositioni subiecta præiudicant. Item impedire potest eorum executionem præcipiendo impossibilia. Et idem est de domino comparatione senti. Ergo similiter Pontifex impedire poterit Episcopo executionem voti religionis antea facti; eo solum quod hæc executio præiudicat regimini Ecclesiæ, materiæ sibi subiectæ. Respondet negando consequentiam; quia Pontifex non habet potestatem dominatiam in Clericis, & Episcopos; neque item est Dominus beneficiorum, sed dispensator; ac proinde spectare debet, vt munus dispensationis fideliter præsterit quid Deo gratius sit Episcopatum ingredi religionem, quam in Episcopatu assumpto perseverare?

9. Denique aduerto hunc Episcopatum voto religionis ligatum optime posse voti dispensationem petere: si enim ante Episcopatum potest, à fortiori poterit illo assumpto, si causa iusta subest dispensationis. Sic Layman. lib. 4. summ. tract. 5. cap. 6. in fine: & est res manifesta.

PUNCTVM VII.

Qui possint religionem ingredi.

Cum omnes illi qui vel iure naturæ, vel positio impediri non sint, capaces existant religiosi status, videndum est qui sint, quibus tantum bonum interdicitur.

§. I.

An Episcopi, & Parochi à religionis ingressu arceantur.

SVMMARIVM.

1. Parochus, & quilibet alius beneficium potest contrahente Episcopo religionem ingredi.
2. Episcopus non potest inconsulto summo Pontifice.
3. An debeat Pontifex hanc licentiam concedere nulla alia causa allegata præter studium religiosæ vitæ? Proponitur dubitandi ratio.
4. Explicatur sententia, & Pontifici decisio.

1. **P**osse Parochum, & quemlibet alium beneficium etiam contrahente Episcopo religionem ingredi est expressè decisio textus in c. dæe 19. q. 2. An verò teneatur licentiam à suo Episcopo postulare? Videtur docere D. Thom. q. 189. art. 7. Azor. lib. 1. p. 1. c. 16. q. 3. Sed non video quo iure hæc obligatio imponatur. Nam textus qui adducitur in cap. inter de Regularibus. Loquitur de regularibus transiuntibus ad religionem strictiorem. Quapropter existimo posse inquisitio Episcopo religionem amplecti; debet tamen statim eum monere, vt loco sui pastorem provideat, ne eos delensæ maerent. Suar. tom. 3. de Relig. lib. 5. cap. 4. num. 14.

2. Episcopus verò nullatenus potest inconsulto summo Pontifice, & absque eius licentia, religionem ingredi: Colligitur ex cap. nisi cum pridem de renuntiatione. & c. licet de Regularibus. Ob perfectionem enim Episcopalis status, & obligationem contractam suæ Ecclesiæ interueniente merito prohibuit Pontifex, ne absque sua licentia & iam occasione religiosæ vitæ fieret dimissio, & renuntiatione. D. Thom. 1. 2. q. 189. art. 7. Azor. 1. p. lib. 11. c. 16. q. 2. & 3. Lessius lib. 2. c. 4. d. 3. n. 24. Suar. tom. 3. lib. 5. c. 4. n. 14.

3. Sed dubium est; an debeat, vel possit Pontifex hanc licentiam concedere Episcopo petenti nulla alia allegata causa præter voluntatem, & studium religiosæ vitæ? Rationem dubitandi fecit Textus in c. nisi cum pridem de renuntiatione. Vbi ob solam supradictam causam non permititur Episcopo renuntiare Episcopatu. Quia commune bonum primæis commodis præferri debet. Et subduntur sex causæ, ob quas solas renuntiare licitum sit. Prima est crimen non quodlibet, sed dumtaxat propter quod ipius officij executio postulat.